

Metodika hodnocení a její použití – cíle, možnosti, dopady

Jiří Rákosník

Akademické fórum, 28. května 2009

Odborná skupina Organizace výzkumu

Česká fyzikální společnost JČMF

[Cíle (1)]

Zjednodužit podporu VaV – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově

Příliš vysoký podíl výzkumných pracovníků získává finanční prostředky z výzkumných záměrů, grantů, z projektů 104 (!) národních výzkumných programů atd.

Zvýšená administrativa přípravy návrhů, jejich hodnocení, málo času na vlastní výzkumnou práci, řada duplicit.

Pracovní koncept Reformy z května 2007

[Cíle (2)

Institucionální podpora VaV bude v ČR rozdělována jednotlivým institucím podle výsledků dosažených v minulosti (za pětileté období) a to na základě Hodnocení VaV a jeho výsledků.

Instituce tak již nebudou administrativně náročně „soutěžit“ o získání institucionální podpory jako doposud, ani však nebude nárok na tuto podporu pro ně vyplývat automaticky.

Více tak budou podpořeny kvalitní instituce a utlumena podpora u těch, kteří výsledky nemají.

Pracovní koncept Reformy z května 2007

[Cíle (2)]

Institucionální podpora VaV bude v ČR rozdělována jednotlivým institucím podle výsledků dosažených v minulosti (za pětileté období) a to na základě Hodnocení VaV a jeho výsledků.

Instituce tak již nebudou administrativně náročně „soutěžit“ o získání institucionální podpory jako doposud, ani však **nebude nárok na tuto podporu pro ně vyplývat automaticky.**

Více tak budou podpořeny kvalitní instituce a utlumena podpora u těch, kteří výsledky nemají.

Pracovní koncept Reformy z května 2007

[Cíle (3)

Rozdělování institucionálních prostředků mezi rozpočtové kapitoly nemůže vycházet jen z výše prostředků přidělených uplynulém roce, ale musí být založeno na objektivnějších kritériích, kterým jsou u institucionální podpory výsledky dosažené v uplynulých pěti letech.

Reforma březen 2008

[Cíle (4)]

Cíle hodnocení výsledků

Účelem hodnocení výsledků není porovnávat výzkumné organizace mezi sebou nebo stanovovat pořadí úspěšnosti.

Cílem hodnocení výsledků je:

- a) poskytovat vládě (event. poslanecké sněmovně), veřejnosti apod. ucelený soubor informací o výsledcích VaV jednotlivých výzkumných organizací;
- b) vytvořit systém, který bude podkladem při přípravě návrhů výdajů na institucionální podporu VaV.

Hlavním účelem hodnocení výsledků institucí je návrh rozdělení prostředků na institucionální podporu výzkumu a vývoje, jak je definováno v Reformě VaV.

[Cíle (5)

Institucionální podporu poskytne poskytovatel výzkumné organizaci na základě zhodnocení jí dosažených výsledků tak, že její podíl na celkové výši institucionální podpory výzkumných organizací ze státního rozpočtu v daném roce odpovídá jejímu podílu na hodnotě výsledků všech výzkumných organizací dosažených v uplynulých 5 letech podle hodnocení prováděného každoročně Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Poskytovatel může výši podpory upravit podle podrobnějšího hodnocení používajícího mezinárodně uznávaných metodik, které společně s výsledky podrobnějšího hodnocení a pravidly úpravy podpory před jejím poskytnutím zveřejní.

[Možnosti (1)]

Zajistit excelenci ve výzkumu, její zvýhodnění a její vazbu na využití výsledků pro inovace

Vyhledávání nejlepších jednotlivců, týmů a organizací a jejich zvýšená podpora je potlačováno přežívajícími názory z počátku osvícenství – jakýkoli výzkum je dobrý, každý má práva a nárok na podporu své výzkumné činnosti. Je skutečností, že vedení velkých výzkumných institucí a jejich reprezentací z falešné solidarity chrání jednotlivce, týmy i útvary (ústavy) s nedostatečnou výkonností.

S vysokým důrazem je nutné prosazovat jako základní kritérium světovou (mezinárodní) úroveň dosahovaných výsledků a jejich využití.

Pracovní koncept Reformy z května 2007

[Možnosti (2)]

Excelentní tým, či excelentní pracoviště v základním výzkumu je takový tým či takové pracoviště, jehož výzkumné výsledky a příprava vědeckých pracovníků jsou uznávány mezinárodní vědeckou komunitou, zahraniční týmy i organizace mají velký zájem o spolupráci s ním, existuje prokazatelný zahraniční zájem o studijní či pracovní pobyty na těchto českých pracovištích.

U veřejných pracovišť aplikovaného výzkumu je excelencí rychlá a efektivní spolupráce s uživatelskou sférou a rychlé uplatnění výsledků VaV ve výrobcích, technologiích a službách na mezinárodních trzích. Excelenci potvrzují i přínosy z prodeje licencí, know-how apod. Excelenci rovněž potvrzuje průkazný zájem zahraničních partnerů o spolupráci ve výzkumu nebo nákup výzkumných výsledků. U podnikového výzkumu je potvrzením excelence vysoký podíl VaV na v podniku vytvářené přidané hodnotě a na uplatnění podniku na mezinárodních trzích se špičkovými technologiemi na bázi vlastního výzkumu.

[Možnosti (3)]

Excellence ve VaV je potlačována stávajícím systémem podpory VaV, který je založen na průměrnosti.

Důvodů je celá řada, od historických (demokratický vznik systému, který tak zákonitě vyhovoval průměrné většině), přes regionální aspekty, až po stále přežívající názor, že jakýkoli výzkum je dobrý, každý má právo a nárok na podporu své výzkumné činnosti. Přes polovinu veřejně podporovaného českého výzkumu je soustředěno v hlavním městě.

Důsledkem jsou výsledky, které často nesnesou srovnání se světem a návazně doposud velmi nízké přínosy VaV pro ekonomiku a společnost ČR.

Reforma březen 2008

[Možnosti (4)

Alternativní systém hodnocení a
rozdělování institucionálních
prostředků mezi poskytovatele VaV
(návrh AV ČR)

Leden 2008

[Možnosti (5)]

Hodnotit výsledky na celostátní úrovni se musí stejným způsobem, jakým je ČR hodnocena jako celek v nejrůznějších mezinárodních srovnáních. Čím více specifických kritérií se na této úrovni zavede, tím hůře dopadá ČR v mezinárodních srovnáních.

Pro daný účel (Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje prováděné Radou za účelem rozdělování institucionálních prostředků na úrovni rozpočtových kapitol) je tedy současný objem shromažďovaných údajů o různých druzích výsledků nadbytečný a neodpovídá ani mezinárodním hodnocením, ani světovému trendu (často se v zahraničí hodnotí např. jen několik nejvýznamnějších výsledků).

Reforma březen 2008

[Možnosti (6)

Hodnocením výsledků výzkumných organizací, se rozumí **převedení všech výsledků dané organizace na jednu numerickou škálu** (tj. kvantifikace výsledků).

Výsledek bude zahrnut do hodnocení výsledků té výzkumné organizace, která bude jeho předkladatelem. Předkladatelem je ten subjekt (tedy i výzkumná organizace), jehož pracovníci se na vzniku výsledku podíleli a jsou uvedeni jako autoři výsledku; **má-li výsledek např. čtyři autory ze tří různých výzkumných organizací, předkládat výsledek budou všechny tři výzkumné organizace.**

Metodika hodnocení červen 2008

[Možnosti (7)]

Ctu ted Lepori et al. 2008 New perspectives and challenges for design and production of S&T indicators. Res.Evaluation 17(1):33-44. Zde mimo jine ctu: citat - The productivity of a research system cannot be captured by a single number, irrespective of how sophisticated indicator is: the multiplicity of factors influencing the indicator provides for an endless debate over differences between participants (institutions, RTD segments and countries).

Pak se taky docitam, ze mnoho skupin v EU se zabyva tvorbou indikatoru, takze v tom nejsme sami, jen soucasti proudu vctne te endless debaty.

Únor 2009

[Možnosti (8)]

From: <zrzavy@centrum.cz>

Sent: Friday, February 06, 2009 1:44 PM

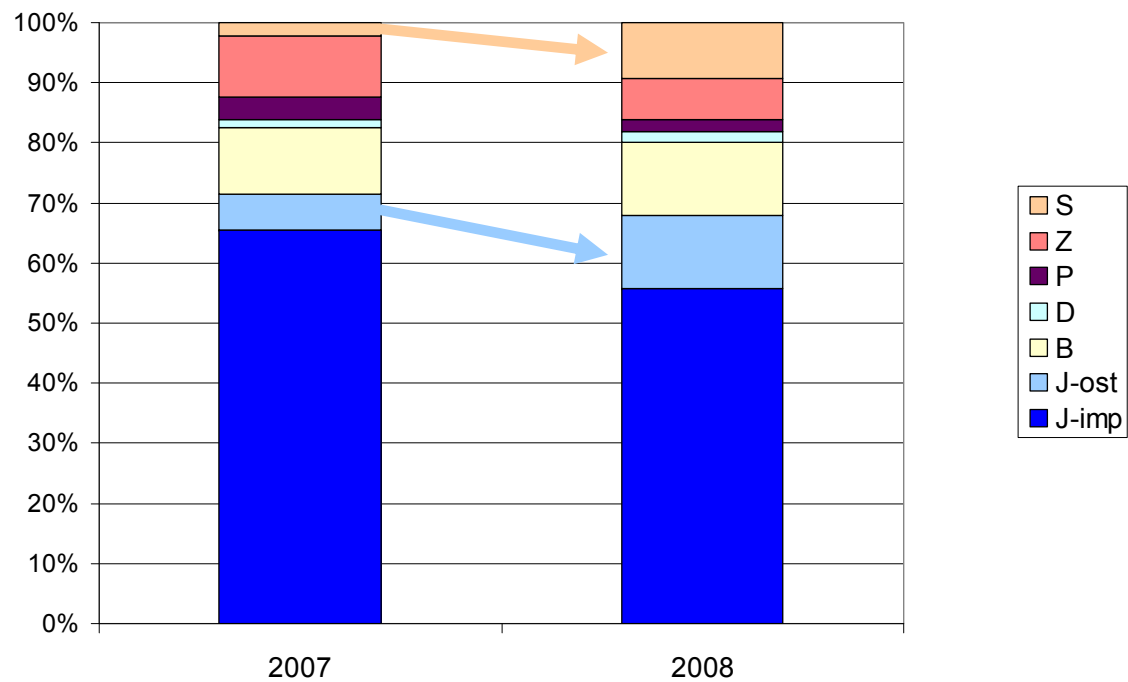
Subject: Re: KHV - knihy 2. kolo

Metodika ma jenom nekolik drobnych chybicek,
jinak uspesne dela to, co ma:
rozdeluje 10 mld. bez dotyku lidske ruky.

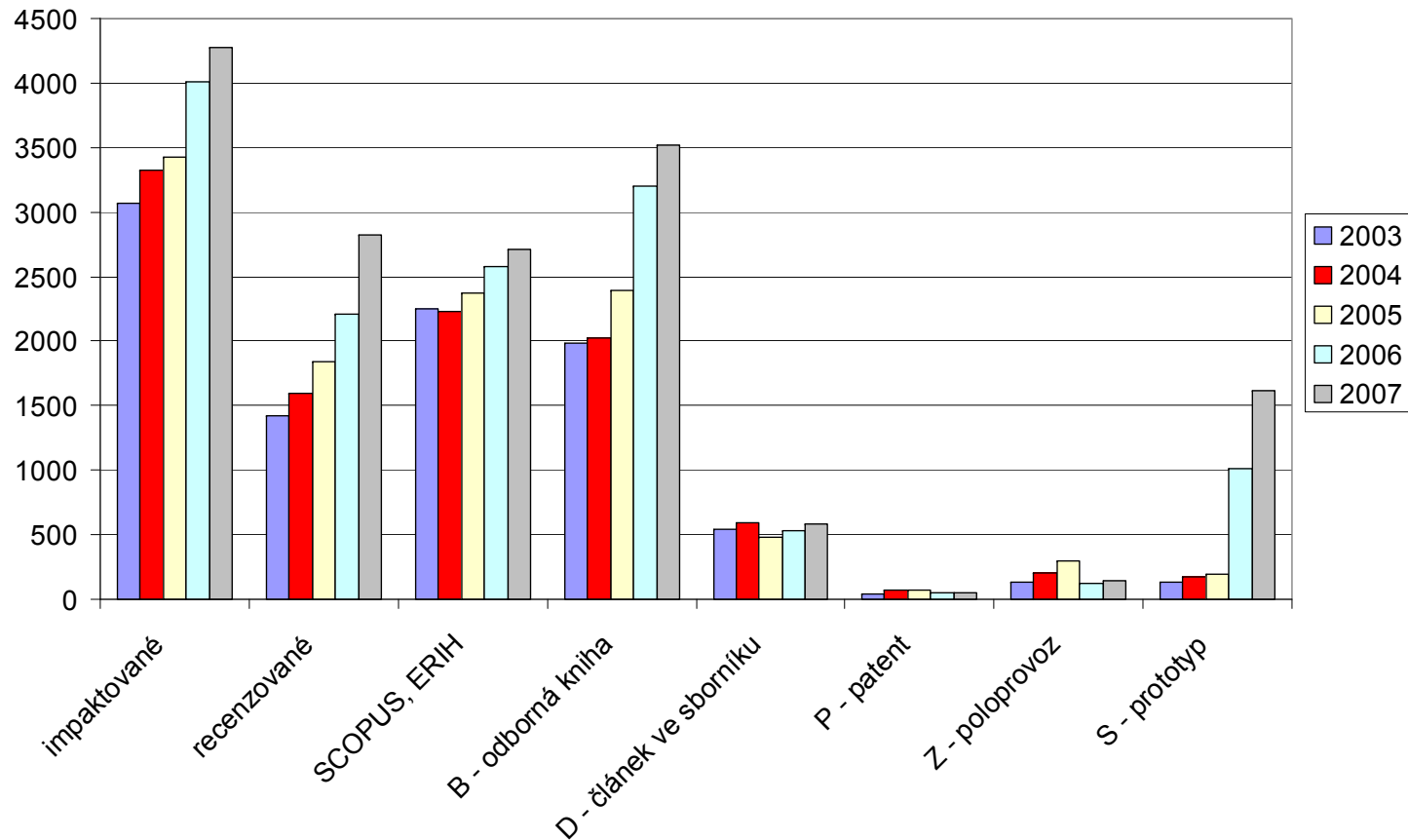
[Dopady (1)]

Struktura bodů podle Metodiky 2007 a 2008

Dopady (2a)

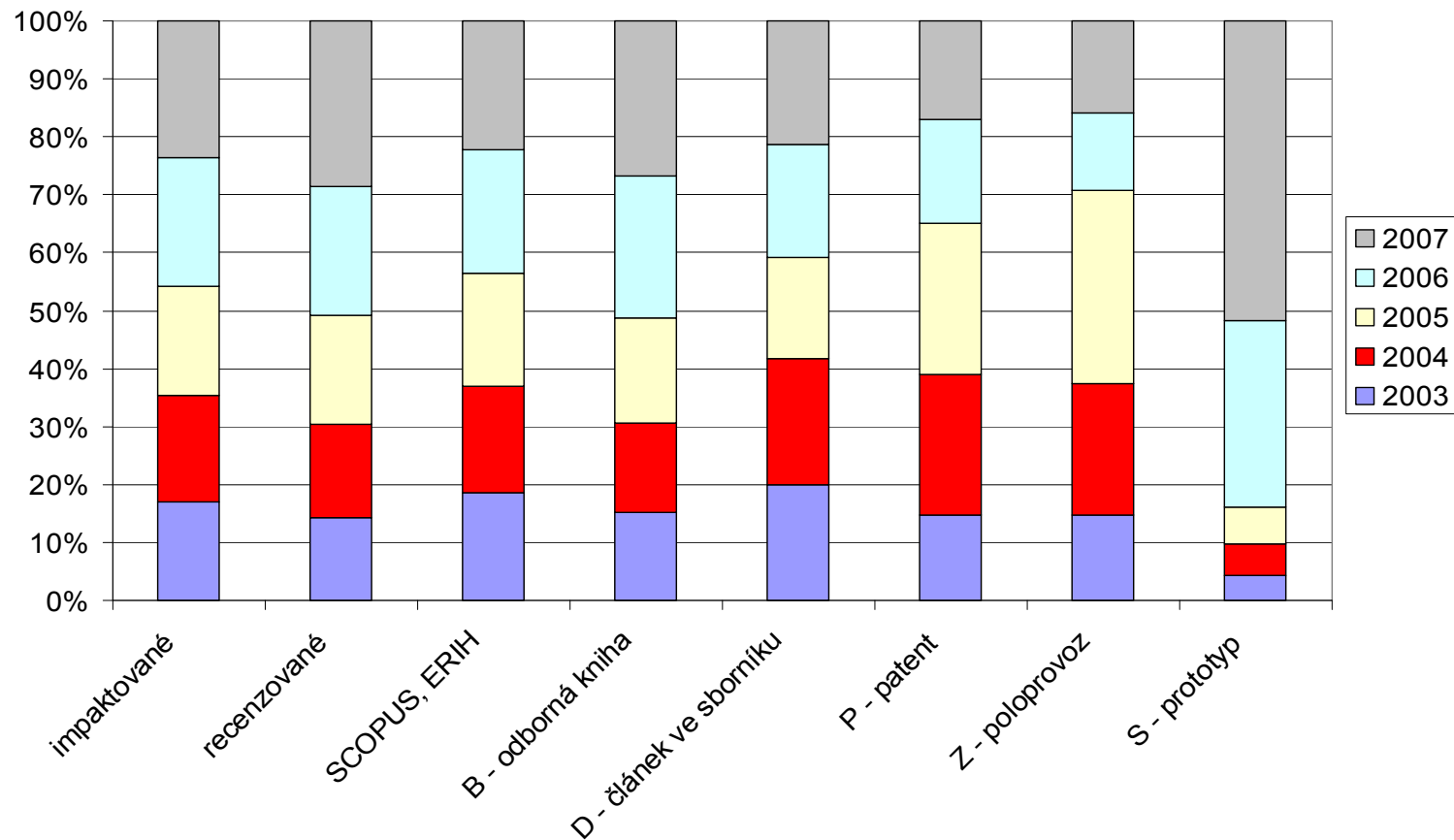
Vývoj počtů výsledků podle kategorií v letech 2003-2007

[Dopady (2b)]

Vývoj počtů výsledků podle kategorií v letech 2003-2007

[Dopady (3)]

Ucházení se o institucionální podporu na základě výzkumných záměrů není žádnou soutěží. Soutěž musí mít své vítěze, ale i své poražené. Úspěšnost ucházení se o účelovou podporu se zpravidla pohybuje kolem 30 %. **U současných výzkumných záměrů v podstatě není žádných poražených.**

Pracovní verze Reformy z května 2007

[Dopady (4)

Institucionální podpora AV ČR (mil. Kč)

proti r. 2009

2009	5 058		
2010	4 337	-721	-721
2011	3 678	-659	-1 480
2012	2 866	-812	-2 292

[Dopady (5)]

Sent: Monday, March 16, 2009 3:58 PM

Endless debata uz brzo bude ended.

Proste se ty penize rozdeli, kdo je dostane, ten bude spokojen, kdo je nedostane, bude par mesicu vrestet, pak umre hlady, a uz nebude, o cem debatovat. Uvidis.